

Světлана Hrabánková

Králův rychtář

Čtyrlístek pro štěstí

HISTORICKÁ DETEKTIVKA
ZE STŘEDOVĚKÉ KUTNÉ HORY

Text © Světlana Hrabánková, 2026
Ilustrace a obálka © Michal Puhač, 2026
© Grada Publishing, a. s., 2026

ISBN 978-80-271-6074-7

Světlana Hrabánková

Králův rychtář

Čtyřlístek pro štěstí

*Věnováno připomínce 650. výročí narození moudré
české královny Žofie Bavorské*

Osoby v ději

Historické postavy jsou označeny hvězdičkou.

Hlavní postavy jsou uvedeny tučně.

KRÁLOVSKÝ DVŮR

- * **Václav IV. 1361–1419, král český a římský**
 - * **Žofie Bavorská 1376–1428, královna česká**
 - * **Zikmund 1368–1437, král uherský**
 - * Jošt 1354–1411, markrabí moravský
 - * Prokop 1358–1405, markrabí moravský
 - * Jan Zhořelecký 1370–1396, vévoda zhořelecký
 - * **Jan z Lestkova, král. lovčí na Dobříši, purkrabí Žebráku a Točníku**
 - * Beneš z Hořovic, purkrabí na Rabštejně
 - * Kašpar, kaplan královské kaple ve Vlašském dvoře
 - * Mikuláš Kozihlava, králův hofmistr
 - * Mistr Albík z Uničova, králův lékař
- * Zbyněk Zajíc z Házmburka, arcibiskup pražský

ROD KRUŠINŮ Z LICHTENBURKA

- * Václav Krušina z Lichtenburka, † po r. 1385, člen doprovodu Karla IV. do Říma
- * **Jan Krušina z Lichtenburka, nejvyšší purkrabí a hofmistr, královský popravce, bratr Václava Krušiny, poručník Elišky Eliška z Lichtenburka, dcera Václava Krušiny, manželka Václava z Donína**

ROD DONÍNŮ

- * Jaroslav z Donína, pán na Grabštejně, 4 synové
- * **Václav z Donína, 3. syn Jaroslava, člen královské rady, hejtman Kutné Hory**

Domácnost královského rychtáře na Hrádku

Martin, správce

Hanelle, hospodyně

Adam, panoš

seržant Lukas, seržant Marek

2 podkoní, 6 zbrojnošů, 2 děvečky

KUTNÁ HORA – PLIMLINOVÉ

* **Endris Plimlin na Neškaredicích, král. rychtář Kutné Hory**

Anna z Píska, manželka

Alžběta Plimlinová, jejich dcera

Adla, hospodyně v Neškaredicích

KUTNÁ HORA – ROD PÍSKŮ

* **Petr z Píska, mincmistr v Kutné Hoře do r. 1395**

* Barbora, jeho manželka

* **Kryštof z Píska, syn Petra, šafář Mince**

* **Hynek z Píska, syn Petra, nákladník, koňšel**

Hana, manželka Hynka

Anna z Píska, dcera Petra, manželka Endrise Plimlina

KUTNÁ HORA – Lázeň U Kola

Leonardo, lazebník a ranhojič

Franceska, manželka Leonarda, lazebnice, bylinkářka, léčitelka

Antonio, jejich syn

Hedvika, jejich schovanka

KUTNÁ HORA – MINCOVNA, MĚSTO

* Konrád z Vechty, královský mincmistr

* **Petr Zmrzlík asi 1375–1421, úředník Mince 1401, královský
mincmistr 1405–1419**

* Anna z Frymburka, jeho manželka

Barbora Zmrzliková, sestra Petra Zmrzlíka

*** Jakub Wolgemuth z Norimberka, písař a notář Mince**

Matouš Wolgemuth, syn Jakuba, písař a notář královského rychtáře

Tobiáš Gebhart, urburéř

Hans Prunc, perkmistr

*** Friduš (Fridrich) Kunel z Církvíce, erckauféř, nákladník, konšel**

*** Petr, jeho syn**

Walter, z loupežné družiny *Ješka z Popovce

Tondl, Kunelův němý pacholek

Henmann Náz, nákladník, erckauféř

Kristýna Názová (roz. Hagerová), žena Henmanna, mladší sestra Thomase

Hagera

Thomas Hager, zlatník, královský řezač kolků

Agnes (roz. Khacová), 1. manželka Thomase

Marta, jejich dcera

Kateřina z Jihlavy, 2. manželka Thomase

Agáta Gruberová (roz. Hagerová), 2. sestra Thomase Hagera

Steffan Gruber, syn Agáty

Georg Aacher, zvaný Velký Jiřík, stříbrotepec, zlatník, bývalý

tovaryš Hagera

Roza Heroltová z Holzmarku, hospodyně a milenka Henmanna

Náze

Nikl Herolt, její bratr, lénhavíř

KUTNÁ HORA – někteří další konšelé a patriciát

Franc Rosenthal, 1. šepmistr

Hanuš Schwab, 2. šepmistr

*** Kunzlin Ruthard ml.**

Cecílie jeho manželka

Herman Kauffmann, konšel

Hermann Alder, kverk a nákladník dolů

*** Martin Oderin, majitel Ratboře**

Kostel Panny Marie (Hořejší)

* plebán Petr, cisterciácký bratr

SEDLEC – cisterciácký klášter

* opat Jan

převor Ulrich

celerář Heinrich

konvrš Hans

FRAUENTHAL – cisterciácký klášter

abatyše Johana

Zeměpisné lokality či místa, v nichž se děj odehrává, nebo jsou v ději zmíněna, jsou reálná. Pokud jsou v textu uvedeni jejich majitelé či správci, jedná se o reálné osoby v té době zmíněné v historických pramenech.

I.

Začátek března 1404

Václav z Donína¹ pozvedl ruku a dal tak pokyn skupině asi deseti jezdců, kteří jej následovali, aby se zastavili. Když seskočil z koně, ostré paprsky zapadajícího březnového slunce se mu opřely do pravé poloviny tváře obrácené k jihu. Svým teplým jasným dotekem zjemnily tu přísnou, uzavřenou tvář s výraznými lícními kostmi, pod nimiž po dni stráveném na cestě začínalo prosvítat tmavé strniště vousů. Pohlédl na východ, do dálky, ke svažujícím se holým pláním, kde se začínaly objevovat stále četnější a četnější skvrny domků, Jehlanových střežů² a dalších nejrůznějších dřevěných staveb roztroušených kolem šachet. Přimhouřil oči, a aniž by to vnímal, hluboce vydechl. Ještě více zaostřil pohled, klesající slunce za jeho zády jej již neoslňovalo, a spíše pro sebe než pro své druhy pronesl: „Tak jsme zase tady... téměř čtyři měsíce a připadá mi to jako věčnost.“

Obrátil se ke svému doprovodu, rychlým pohledem zhodnotil, zda celodenní cesta na jeho družích nezanechala příliš výrazné stopy prachu a únavy a znovu se vyhoupl do sedla. „Nalevo v údolí, ještě před šachtovými poli, vidíte velký statek s tvrzí. Ten spravují šedí sedleční mniši. Přítoky. Nezdá se, že by byl vypálený. A hned za tím lesíkem pod svahem se již táhne val a městský příkop s opevněním. A tam, přímo dole před námi, je brána, nazývají ji tu podle Kouřimi, kam směřuje. Tou dnes vstoupíme do Hory.“ Pobodli koně a v semknuté družině vyrazili po svahu k městu, kde je čekal králem svěřený úkol.

Ačkoli se chtěl Václav soustředit jen na poslední úsek cesty a příjezd do Kutné Hory, vzpomínky ho vracely zpět do předvánočního času minulého roku.

Listopad–prosinec 1403

Bylo to necelý týden po svátku sv. Alžběty³, kdy tehdy branou od města Kolína vjížděl Václav z Donína do Hory jako člen velké ozbrojené družiny, která již zhruba před týdnem doprovázela českého a římského krále Václava ze zajetí ve Vídni. Nyní panovník přijížděl zkontrolovat své stříbrné město. Král jel uprostřed skupiny těch nejvěrnějších. Mlčeli, jen jemný cinkot a vrzání kožených koňských postrojů se pravidelně ozýval do hlubokého tónu vytrvale dusajících kopyt.

Zítra bude svátek svaté Kateřiny⁴, oblíbené světice císaře Karla. Zima se neúprosně hlásila o své slovo. Přes holé pláně, které se táhly od Kolína směrem k východu, kde se za hradbami skrývala Čáslav, profukoval jízlivý studený vítr pohrávající si se spadáným listím, dlouhými uschlými travinami v úvozech i s ojediněle padajícími vločkami sněhu. Pole již byla většinou zoraná, spáleniště a jizvy v půdě, zanechané vojskem Pražanů i divokých Kumánů, které Zikmund vyslal pokořit Kutnou Horu, po roce pod obnovenou pravidelnou péčí pomalu mizely. Hned za Kolínem minuli tři či čtyři vypálené tvrže a několik statků. Někde již k nebi vyrůstaly strmé světlé krovy z nových trámů, některé střechy byly dokonce zakryty došky z letošní slámy nebo i novým šindelem. Kde nebylo ani jedno z toho k máni, pomáhali si houževnatí hospodáři i drnem. Rok je dlouhá doba, hospodářství se svými lidmi, pokud má přežít další zimu, musí bezodkladně zacelit rány a zapomenout na ztráty. Král jel téměř celou cestu mlčky. Pohublou tvář měl bez

výrazu, téměř šedivou únavou. Očima kriticky přejížděl krajinu, kde stále ještě byly do očí rány způsobené zdivočelým vojskem. Ti, co jej znali blíže, věděli, že si vše v paměti důsledně a bez omluvy zapisuje do Zikmundova účtu.

Projeli v semknutých čtyřstupech Kolínskou branou do Kutné Hory a mírně svažitou ulicí nad Horním rynkem směřovali k areálu Mince⁵, královské mincovny. Snad to byla náhoda či Boží úmysl, ale zvon na vysoké věži kostela Panny Marie, označovaného jako Hořejší⁶, začal právě odbíjet poledne. Vzápětí se z věže radničního domu⁷ ozval i slabší hlas zvonu hodinového orloje. Před vraty usedlostí a v podloubí domů stály skupiny měšťanů, Horníků⁸, oblečených do svátečních bílých perkytlí⁹, volaly a pozvedaly ruce k pozdravu svého krále Václava. „Kolik z nich asi pociťuje opravdovou radost a úlevu?“ pomyslel si hořce král Václav a nejspíš i mnozí z jeho doprovodu. Král se chvílemi přinutil pozvednout pravici k opětovnému pozdravu a na tvář si vtačil křečovitý úsměv.

V těsné dvojici, která obklopovala panovníkova koně, jel vedle Donína i robustní Jan z Lestkova. Ten otočil široký obličej ke svému spolujezdci a hlasem, ochraptělým dlouhým mlčením i zvířeným prachem, zavrčel tak, aby to slyšel pouze on: „Podívej se na ně, Doníne, mají v gatích pod těmi svými bělostnými hábity nasráno strachy.“

Václav se ušklíbl koutkem úst a stručně utrousil: „A ty se jim divíš?“

Ve stejných sevřených formacích projeli i branou z Rybného rynku¹⁰ mezi budovami dílen Mince na nádvoří. Byli na místě, v kutnohorském sídle krále Václava, které si v posledních letech tak pečlivě a s takovým zaujetím budoval. I na uzavřeném nádvoří je čekal vítající zástup konšelů, úředníků města i mincovny, vyšňořených k počtu panovníka do svátečních kabátců či bílých vyšívacích perkytlí. Vzduch se chvěl jakousi euforií, avšak podkreslenou podivným stínem nervózního strachu.

Zadní část nádvoří za zástupem vítajících Horníků byla vyplněna těsně vedle sebe seřazenými nejrůznějšími nákladními vozy bez zápřahu, čekajícími na své vyložení. Král přeletěl pohledem tu podivnou početnou společnost, pozdvihl obočí, pohlédl na šafáře¹¹ Mince Kryštofa z Piska, který se k němu úslužně v předklonu blížil, a tázavě kývl bradou k vozům: „Co je to?“

Šafář Mince poníženě poklekl a horečně vysvětloval: „To jsou vozy, které páni Horníci a konšelé ze svých skromných zásob naplnili a posílají je s láskou a péčí, aby vybavili vaši domácnost a zabezpečili vám veškeré pohodlí pobytu doma v Hoře, můj pane... Je tam vše, nábytek, nádobí, koberce, přikrývky, prádlo... to nejskvělejší, které jejich domy dokázaly poskytnout...“ hlas šafáře pozbýval své hlasitosti a postupně se téměř ztrácel do okolního mrazivého ticha.

„Mé domácnosti...“ opakoval užasle zvolna král Václav a pozvedl pohled k oknům své rezidence v patře Vysokého domu¹². Věděl ze zpráv svých blízkých, že Zikmund v mincovním dvoře lačně vyraboval všechny pokladnice i drahé předměty včetně jeho osobních pokladů a knih, ale že nechal odvézt i veškeré vybavení paláce, postele, židle, tapisérie ze stěn, ubrusy, nádobí a spousty dalšího, to jej ani ve snu nenapadlo. Na několik okamžiků všechno okolo krále zmrtvělo ledovým tichem. Král si mlčky přešel dlaní v rukavici tvář a zvolna tiše sám pro sebe řekl: „Páni Horníci posílají tedy dary..., almužnu. Jak velkorysé a obětavé...“ Seskočil z koně, poplácal shrbeného šafáře po rameni a téměř rozverně pokynul svému doprovodu: „Pojďme tedy, pánové! Jistě si už všichni po cestě štědré pohostinství mé domácnosti zasloužíme!“

Od příjezdu krále byly již více než týden všechny práce v mincovně zastaveny. Pece byly uhašeny drnem, vytrvalý klapot mincířských i pregěřských kladiv¹³ utichl. V královském domě s kaplí, na nádvoří a v nejbližším okolí areálu byla patrna přítomnost královsky ozbrojené družiny. Veškeré volné prostory v Hoře zabral šafář

Mince k ubytování mužů dvora a ustájení koní. Král narychlo povolal z Prahy svého hofmistra¹⁴ Mikuláše Kozíhlavu a společně, za uzavřenými dveřmi, se věnovali podrobnému a hořkému soupisu všech ztrát nejen z pokladnic s nově vyraženými mincemi a zásobami polotovarů stříbra, ale též z osobního Václavova pokladu.

Celý tento týden páni Horníci s neklidem sledovali panovníkův program a jeho rozpoložení. Posléze se při jedné z porad v radničním domě, kdy už u nich převládala úleva z toho, že král je očividně smířlivě naladěný, usnesli uspořádat pro něj hned po velké mši o svátku svatě panny Barbory¹⁵ v mincovním dvoře hostinu. Král jejich náramný nápad vyslechl a souhlasil. Upřesnil však, že celého shromáždění využije i k tomu, aby v hromadné audienci přijal všechny, kteří v Hoře mají nějaký úřad, významný majetek či postavení. Jelikož tedy bylo sezváno značné množství lidí, vyčlenili Horníci pro tuto událost velký sál preghausu¹⁶, ze kterého byly v rychlosti vystěhovány pregéřské štoky¹⁷ a na jejich místech ve velkém sále, k této příležitosti vyzdobeném praporci, byla z prken na dřevěných kozách vybudována dlouhá lomená hodovní tabule. Průjezdem do mincovního dvora projížděly vozy naložené dalšími lavicemi, židlemi, lněnými ubrusy a nádobím. Bylo otázkou cti a prestiže patřit mezi pozvané hosty, ale též podílet se jakýmkoli příspěvkem na tom, aby jakási smířčí hostina Horníků s panovníkem proběhla v co největším lesku.

S průběhem hostiny se postupně zprvu rozpačité až ostražitě chování hodovníků uvolňovalo. Šlechtici z doprovodné družiny krále i král samotný se s každou další číší zapojovali do hlučných rozhovorů s hornickými pány přerušovaných jen častými přípitky pronášenými oběma stranami na uvítání a oslavu návratu panovníka. Pod klenbami členitého sálu se hromadily horké vlhké vůně z nepřetržitě servírovaných pečení a mís s nejrůznějšími pokrmy i kouř z mnoha loučí a pochodní. Vzduch těžkl a zpočátku chladný sál začínal sálat teplem mnoha mužských těl. Téměř všichni

úředníci Mince i přísežné konšelstvo v čele se svými šepmistry si k slavnostní příležitosti společného stolování s králem oblékli své nejlepší suknice a kabátce podšité drahými kožešinami. Tváře však teď měli rozpálené nejen horkem, ale i nadšením z toho, jak král velkoryse přechází jakoukoli připomínku neslavného obléhání města a podrobení se Zikmundovi. Nejistota se vytrácela, i když stále museli nenápadně stírat stékající pot ze spánků a za krkem, a společný hovor a smích nabýval na větší a větší intenzitě. Hostina se nepochybně vydařila a zřejmě zahájila nové období dobrých vztahů krále s jeho městem stříbra.

Václav z Donína chvíli sledoval rozjařené dění, prostor plný úsměvů a zarudlých obličejů s mastnými rty rozpohybovanými hovorem, který však ve všeobecném hluku nemohl pochytit. Protlačil se mezi skupinkami rozmlouvajících i mezi sloužícími panoši postávajícími v předsíni sálu a vyšel ven na nádvoří mincovního dvora, na ostrý vzduch, pod setmělou mrazivou oblohu. Prostor mezi budovami již sevřela tma, kterou prosvětlovaly ohně v kovaných koších a pochodně v držácích u vstupů do nejrůznějších skladů a úřadoven mincovny. V oblouku podél nádvoří, hned za vypráženými nákladními vozy, se v pravidelném odstupu černaly zamčené vstupy portáleků do jednotlivých minciřských kováren, šmiten¹⁸. Václav z Donína uvolněně vdechl nezakouřený vzduch a pohlédl k zatažené obloze, z níž se pomalu tmou snášely sněhové vločky. Poletovaly v malých houfcích a se slabým zasyčením mizely v plamenech ohňových košů. Z dokořán otevřených dveří síně preghausu se začali jednotlivě trousit někteří hodovníci, kteří potřebovali ulevit svým měchyřům. Mezi nimi s hlasitým funěním Jan z Lestkova a vzápětí následoval i další člen králova doprovodu Beneš z Hořovic.

Jan z Lestkova, očividně již zmožený horkým vzduchem uvnitř a vypitým množstvím pohárů, pokynul Donínovi, zatímco si již nadzvedal suknici při chůzi k vozům vzadu. Široce se rozkročil

u krajního vozu a na kolo s úlevným vzdechem pustil velký proud moči. Současně otočil k Donínovi svou rezavým strništěm pokrytou poněkud sádelnatou tvář a pronesl: „Je mi z těch hornických měšťánků na blití.“ Upravil si suknicu, počkal, až Beneš též vykoná svou potřebu, a s očekáváním společné rozmluvy přistoupil k Donínovi.

„Na jídle a víně očividně nešetřili, já si nemohu stěžovat...“, odpověděl na Janův emotivní výpad s klidnou tváří drobný, postarší Beneš.

Janovy malé, blízko sebe posazené oči se blýskly nevolí nad takovou mírou nepochopení: „Před císařovniným synáčkem se zdejší konšelé plazili v blátě po kolenou a s Václavem teď mají tu drzost neomaleně žertovat a popíjet,“ odsekl nesouhlasně.

Beneš zasykl mezi rty a rychle očima přelétl okolí, zda z venku postávajících hodovníků nemá některý uši v doslechu. „Ješku, klid... někdy rychleji mluvíš, než myslíš. Záleží na tom, z jaké strany se na to díváš. Král ví, co a proč dělá.“

Václav z Donína se na Beneše usmál svým známým způsobem pozvednutého pravého koutku rtů a tiše pronesl: „Je pravda, že člověk, který nemá čisté svědomí a chce se ztratit, se nejlépe schová ve veselé společnosti mezi množstvím dalších rozjařených tváří..., ale...“

„Co ale...?“ protáhl posměšně Jan. Václav s Benešem si na nepatrný okamžik s porozuměním pohlédli do očí. Donín Beneše vždy radil mezi chytré a zkušené, světem protřelé dvořany. Věděl, že myslí na totéž. „Král sezval všechny, kteří v Hoře o něčem rozhodovali a rozhodují. Všechny pány, ale jejich ženy ne,“ pronesl Beneš s důrazem na poslední větu.

„No, je trochu nudná ta ryze chlupská společnost, pravda...,“ ufrkl Jan a dál na Beneše a Václava upíral prázdný pohled. Donínovi již po několikáté prolétl hlavou poznatek, že Janovy rychlé a drsné vtipné poznámky, mezi rytíři poměrně všeobecně oblíbené, nejsou

známkou humoru a upřímné přímočarosti, ale spíše zpomalené schopnosti hlubší rozumové úvahy a pochopení.

Beneš, který zpracovával zřejmě podobný poznatek, zvolna Janovi vysvětloval: „Tím, že král mazaně pozval pouze muže, vyvolal v Hornících opět nejistotu a strach. Král se s nimi druží, ale je již opravdu smířen se vším, co se tu poslední rok stalo?“

Janovi nepatrně poklesl dolní ret: „No,“ pronesl zvolna a v malých očích mu zlomyslně zablesklo, „ale popijí víno z jejich sudů, před Zikmundem ukrytých, poměrně bezstarostně...“

Beneš se k němu naklonil tak, aby mohli slyšet jeho slova jen on a Václav a řekl: „Kdybys bystře vše pozoroval, Ješku, všiml by sis, že králi každou číši s Horníky jeho šenk Martin ochutnává a ředí vodou. To přece není pro našeho družného krále obvyklé. Je lépe být pořád ve střehu...“

Jan z Lestkova zaraženě pohlédl z jednoho na druhého. Viděli, jak smysl Benešových slov ztěžka proniká do jeho ovíněné zpomalené mysli. Polkl a v řídkém chmýří nad horním rtem mu vyrazil pot. Potom prudce odfrkl svým typickým způsobem a vykročil zpět ke vchodu do hodovní síně: „Vino měšťanů není příliš dobré samo o sobě, a když se ještě naředí, chápu, že popíjet ho není žádný požitek.“

Václav s Benešem se na sebe nepatrně usmáli nad Ješkovým osvícením a vstoupili za svým rozložitým druhem zpět do zakouřeného sálu...

Začátek března 1404

Za pár dní to budou čtyři měsíce, co Václav z Donína doprovázel panovníka sem, do jeho Hory. Počasí dnes nebylo tak nepříjemně lezavé jako tehdy, březnové slunce již dokázalo prosvětlovat nejen

vysoké šindelové střechy, ale nacházelo si sem tam cestu až do sevřených temněších ulic. Skupinky vítajících měšťanů, Horníků, v jejich zvláštních halenách, perkytlích, však přesto před branami usedlostí a v podloubí domů vidět nebylo. Nového králem jmenovaného rychtáře, který právě přijížděl přebírat svůj úřad vojenského správce města a ochránce práva, nikdo z nich nevítal.

Když družina s hlasitým duněním přešla dřevěný padací most Kouřimské brány, zamířila hned po okruhu hradeb vpravo přes holé, jen sem tam jarní travou zarostlé, prostory Koňského trhu¹⁹. Svažujícím se terénem projeli kolem jakéhosi výstavného domu s menší věží, která pyšně vyhlížela nad svými vlastními hradbami, a pokračovali zvolna dál mezi ohrazeními a vyplétanými proutěnými ploty několika zdejších dvorů až k husté řadě hrázděných domů, které vymezovaly ulici nazývanou zdejšími lidmi po bývalém mincmistrovi Písková²⁰. Na jejím vyústění se tmavě tyčila a celému zdejšímu prostoru vévodila mohutná hranolovitá věž s dvoupatrovou hrázděnou nástavbou a ochozem, věž Hrádku.

Ještě před necelým rokem a půl byl Hrádek sídlem bývalého královského rychtáře Endrise Plimlina a jeho ozbrojené družiny. Po jeho náhlé smrti celá tvrz, přiléhající svým opevněním k jižnímu ostrohu městských hradeb, osiřela. Dnešním dnem se tedy opět vracela ke své funkci.

Projeli kolem hradby tvrze, k níž po vnitřní straně přiléhaly stáje a kůlny, a přes úzký padací most dál otevřenou branou až na čtvercové nádvoří. Jemně oranžové světlo zapadajícího slunce ještě dopadalo na vysokou střechu věže i dvou dlouhých kamenných palácových budov, zatímco dvůr už byl ponořen do studeného temně modrého stínu. Tři nákladní vozy s celou domácností i výzbrojí nového rychtáře vyjely z domovských severních Čech již dřív a nyní i se svou obsluhou čekaly pod dřevěnou pavlačí jedné z patrových obytných budov na pokyny pána. Bylo třeba vše vyložit a účelně rozmístit. Dva podkoní se hbitě ujímali

koní, několik služebných postávalo a zvědavě pokukovalo před kuchyňskou přístavbou. Nádvoří se okamžitě zaplnilo cinkotem postrojů a živým halasem zdravících se mužů. Strohá hrádecká domácnost nového rychtáře se právě rozrostla o další členy, svého pána, jeho panoše, dva seržanty a především několik vojensky zkušených zbrojnošů.

Václav se pozdravil se správcem Martinem a hospodyní, kteří již přijeli s vozy, dal nezbytné pokyny a aniž by na něm byla znát únava z celodenní cesty, vyběhl po schodech dřevěné pavlače do patra. Vstoupil sám do hlavní palácové síně. Tyto prostory již znal, zběžně je navštívil loňského prosince před královým odjezdem z Hory do Prahy, kde měl panovník v úmyslu strávit vánoční svátky. Nyní síň působila zabydleněji a útulněji. V krbu plápolal oheň, úzká okna, která hleděla k ostrohu se stavbou velkého kostela za hradbami²¹, byla opět zasklená malými terčíky a nepochybně jim ostrý ledový průvan jako tehdy. Václav z Donína se zahleděl k bělajícím se štíhlým stěnám kostelní lodě s náběhy žebroví a věncem kaplí. Jako podivné výrůstky na nich rozeznával zavěšené dřevěné můstky a lany pospojovaná lešení. Horníci již překonali své ztráty a rok opět usilovně budovali svůj chrám, založený mimo dosah panovačné moci cisterciácké správy. Pohled k západu, kde se v dále rozkládala Praha se svými problémy a starostmi, navrátil Václava opět do vzpomínek na jeho lednovou návštěvu u královského purkrabího a nejvyššího hofmistra²² Jana Krušiny z Lichtenburka...

I. ledna 1404

Seděli dlouho mlčky naproti sobě v komnatě na Pražském hradě, kterou, když to jeho úřad vyžadoval, mohl využívat nový královský purkrabí Jan Krušina z Lichtenburka pro svůj pobyt v Praze. Byla

to úzká, stroze vybavená, ale poměrně útulná místnost. Kovaná ohřívadla stála po obou stranách a poskytovala oběma mužům příjemné teplo. Venku mrzlo, na svazích táhnoucích se pod hradem k Menšímu Městu²³ problikávaly v odpoledním časném stmívání bílé skvrny ráno napadaného sněhu. Zvuky se nesly chladným vzduchem tlumeně a vzdáleně. Začínal nový rok 1404. Podle církevních výpočtů by měl být přestupný. Snad bude i jakýmsi přestupem z bouřlivých let plných zrad, ztrát a zklamání k lepšímu období, pomyslel si Krušina a sám, neboť své páže dnes záměrně uvolnil ze služby, rozvážným gestem nalil tmavé víno do obou připravených pohárů.

Posel s Krušinovým pozváním, které bylo spíše příkazem, zastihl Václava z Donína na králově dvoře, na hrádku Zderaz. Tady se král i s paní Žofií a svými nejbližšími věrnými rozhodl strávit slavnost Narození Páně. Tady se cítil bezpečněji. Václav z Donína Krušinovu výzvu a pozvání očekával. Rozmluvy se strýcem a bývalým poručíkem své ženy, obratným diplomatem, se neobával, vítal ji, ale představa setkání po dlouhých sedmi letech odloučení s tímto pro něj osobně spíše starším přítelem než příbuzným, v něm vzbuzovala i podivný smutek.

Plameny početných svící i žhavé uhlíky ve velkých ohřívadlech dostatečně prosvětlovaly padající odpolední přítmi v místnosti, stůl s poháry i rozloženou šachovnicí s krásně vyřezávanými figurkami. Václava potěšila tato Janova tichá výzva vrátit se ke starým, přerušným zvykům. Krušina jejich odloučení, vynucené jeho vlastním zahořklým rozhodnutím po smrti své neře Elišky, nijak nekomentoval. Pouze pronesl: „Byla to dlouhá a nedobrá doba. Jsem rád, že tě opět vidím a že oba nacházíme vůli spolu mluvit.“

Upíjeli těžké kořeněné víno, občas mlčky táhli svou figurkou a v klidu přicházejícího podvečera si užívali svou vzájemnou přítomnost. O partii šachu oba věděli, že je vedlejší.